

EVROPAN SLOVÁCKÉHO VENKOVA JOŽA UPRKA

ZLÍNSKÝ KRAJ

JOŽA UPRKA DOKÁZAL NA OBRAZECH ZACHYTIT SLOVÁCKO TAKOVÉ, JAKÉ BYCHOM HO CHTĚLI MÍT I DNES. PLNÉ BAREV A ŽIVOTA. NAŠTĚSTÍ STAČÍ ZAJET DO UHERSKÉHO HRADIŠTĚ, KDE JE PREZENTACI JEHO DÍLA ZASVĚCENÁ GALERIE JOŽI UPRKY. PROSTŘEDNICTVÍM OBRAZŮ TOHOTO SLOVÁCKÉHO IMPRESIONISTY SE VRÁTÍTE O 120 LET ZPĚT.

Joža Uprka totiž nebyl jen uznávaný malíř, ale také kronikář doby, který zaznamenával život tehdejších lidí na Slovácku jako nikdo druhý. Byl s tímto koutem země lidsky i umělecky natolik bytostně spjat, že se mu stal nevyčerpatelným zdrojem malířských inspirací. Jeho umění bylo od počátku zaměřeno na zobrazování života, který měl ve slováckých vesnicích ještě všechny rysy původního folklóru. V historii českého výtvarného umění je zapsán jako malíř, který se osobitým pojetím vztahu mezi barvou a světlem v českém prostředí přiklonil jako jeden z prvních k estetice impresionismu. Obdivovat jeho fascinující svět můžete v Galerii Joži Uprky v Uherském Hradišti, která vystavuje ve stálé expozici největší sbírku jeho děl.

Kde se dozvíte víc:
www.vychodni-morava.cz

Foto: m-ARK

Stovka let nic neubrala na kráse obrazů Joži Uprky. Stále nás nepřestávají fascinovat barevností života a kulturního bohatství Slovácka. Naplno vás obklopí v Galerii Joži Uprky v Uherském Hradišti.

V roce 1902 se uskutečnila návštěva věhlasného sochaře Augusta Rodina v Čechách a na Moravě. Při této příležitosti zavítal také na Slovácko. Na fotografii Rodin kráčí k Uprkovu domu po boku Alfonse Muchy. Za nimi jdou Miloš Jiránek a Josef Mařatka, Joža Uprka (se světlou čepicí), a Fritz Redlich a Cyril Holuby.

Foto: Památník národního písemnictví v Praze

ESENCE SLOVÁCKA

V GALERII JOŽI UPRKY

Malíř Joža Uprka byl fascinován životem na Slovácku a z jeho obrazů vyzařuje kromě vysoké umělecké hodnoty také hluboké poznání a obdiv k rodnému kraji. Největší soubor jeho děl je k vidění v Galerii Joži Uprky v Uherském Hradišti.

V historickém centru Uherského Hradiště stojí v sousedství kostela svatého Františka Xaverského rozlehlá budova bývalých jezuit-ských kolejí. A na tomto výstavném místě najdete Galerii Joži Uprky. Ve dvanácti místnostech je uspořádáno 160 obrazů tohoto fenomenálního malíře, které vytvořil různými technikami, a přes dvacet plastik jeho mladšího bratra a známého sochaře Franty Úprky.

Foto: Galerie Joži Uprky

Joža Uprka, foto: Památník národního písemnictví v Praze

Při první návštěvě se přichází obvykle neubrání údivu z pestrého světa, do něhož vstoupili. Ocitnete se například na svatém Antonínku, jízdě králů, hodech, jarmarcích a dalších fascinujících místech Slovácka na přelomu 19. a 20. století. Atmosféra obrazů je bezprostřední, necháte-li se vtáhnout, zažijete veselost krojovaných setkání nebo radost při pozorování průvodu Božího těla s děvčátky v bohatém čepení.

Z KNĚŽDUBU AŽ DO PAŘÍŽE

Joža Uprka se narodil 25. října 1861 v Kněždubě u Strážnice, v malebném kraji Moravského Slovácka. Malířské nadání zdědil po otci Janovi, který byl rolník a maloval ze záliby nejrůznější figurální výjevy v lidovém duchu na skle a na stěnách domu. Jeho syn se objevil na scéně českého výtvarného života v devadesátých letech 19. století a propracoval se v jednu z nejvýraznějších a nejosobitějších malířských individualit. Studoval v Mnichově, na stipendiu pobýval také v Paříži, kde získal jeho obraz Pouť u svatého Antonínka ocenění a zaslouženou pozornost. Se Slováckem zůstával lidsky i umělecky natolik bytostně spjat, že se mu stal až do konce života trvalým a nevyčerpatelným zdrojem malířských inspirací.

MALÍŘ, KTERÝ HLEDAL MOŽNOSTI

Idea stát se malířem svého lidu vyrůstala bezprostředně z Uprkova původu a jeho umění bylo od samého počátku zaměřeno výhradně na zobrazování života, který měl tehdy ve slováckých

Joža Uprka, Sekáč, foto: Galerie Joži Uprky

vesnicích ještě všechny rysy původního folklóru. Jeho tvorba se však neuzavírala do úzce vymezených zájmů folkloristy. Byl především umělcem, který hledal nové možnosti malířské orientace oprostěné od akademických pouček minulosti. Zůstává zapsán v historii českého výtvarného umění jako malíř, který otevíral cestu novodobému realismu a svým osobitým pojetím vztahu mezi barvou a světlem se přiklonil v českém malířství jako jeden z prvních k estetice impresionismu.

Petr Vašát: Vzkazy návštěvníků galerie bývají až dojemné

„Galerie Joži Uprky výraznou měrou přispěla i k tomu, že se Uprka na trhu s výtvarným uměním vrátil zpět na místo, které mu po právu náleží,“ říká Petr Vašát, spoluzakladatel Galerie Joži Uprky a kurátor.

V Uherském Hradišti otvírala galerie v roce 2012. Jak se etablovala na kulturní scéně?

Galerie Joži Uprky na kulturní scéně existuje už od roku 1995, kdy byla založena za velkého zájmu vnučky malíře Evy Novákové v Praze v Plzeňské ulici. V roce 2012 jsme ji spolu se Zdeňkem Zemkem umístili do revitalizovaných prostor památkově chráněné barokní budovy bývalé jezuitské koleje v Uherském Hradišti. Těch více jak 10 let od otevření

Foto: Martin Stecher

expozice uběhlo jako voda a postupně se stala i muzeem bratrů Uprkových s celou řadou zajímavých artefaktů z jejich života. Dnes už je důležitým kulturně společenským a vzdělávacím centrem na Slovácku a v celém Zlínském kraji. Od svého vzniku ji navštívilo tisíce spokojených hostů z ČR i ze zahraničí, což dokládají jejich až dojemné pocity a vzkazy v pamětní knize. V galerii je nyní vystaveno 160 Uprkových obrazů, z nichž některé patří mezi stěžejní díla české a evropské výtvarné scény 19. a 20. století. V expozici každoročně organizujeme několik tematických výstav malířů a sochařů, kteří jsou nějakým způsobem spojeni se Slováckem.

O která díla je u návštěvníků největší zájem?

Výtvarné umění je zajímavé a krásné právě tím, že každému z nás se zpravidla líbí něco jiného, a tak je to správné. Ideální je, když si každý z návštěvníků galerie najde toho svého favorita, což se velmi často stává. Myslím, že nejdělsí čas stráví naši hosté před obrazy Jízda králů, Pouť u sv. Antonínka, Do Rakús na žně, Zkouška koně na tarmaku, Boží tělo v Hroznově Lhotě nebo Sekáč.

Jaký je výhled galerie do budoucna?

Téměř připravenou výstavu Uprky v Českém centru v Paříži k jeho 160. výročí narození i náhradní termín jsme museli bohužel kvůli covidu zrušit. Nyní zvažujeme, zda se k výstavě v Paříži vrátit, nebo u nás zorganizovat mezinárodní setkání odborníků na výtvarné umění a historiků k životě a díle tohoto svěbytného umělce za účasti mimo jiné i zástupců muzea Augusta Rodina v Paříži. Máme zájem o doplnění expozice o několik dalších obrazů, z nichž některé jsou v zahraničí. Budeme pokračovat v organizování již tradičních komentovaných prohlídek vždy poslední sobotu v měsíci, které se setkávají se stále větším zájmem veřejnosti. Blíží se letní turistická sezóna, a tak budeme rádi, pokud i váš magazín přispěje k propagaci galerie Joži Uprky a Slovácka, za což vám patří poděkování.

Obraz Zkouška koně na tarmaku z roku 1890 sází na barevný kontrast bílého sněhu a precizní naturalistické ztvárnění sedláků.

Zkouška koně na tarmaku, foto: Galerie Joži Uprky

OBDIV SLAVNÉHO SOCHAŘE RODINA

Kromě hlavní expozice galerie, která nabízí nejrozsáhlejší sbírku Uprkových obrazů, doplněných o plastiky jeho bratra, je zde vystaven i 14obrazový cyklus Křížová cesta. Na prostorných chodbách expozice jsou potom v chronologickém uspořádání prezentovány ve velkých formátech autentické fotografie ze života malíře. Na fotkách jsou kromě něj také jeho děti, manželka, sestra i bratři. Nechybí zde ani jeho přátelé či francouzský sochař Auguste Rodin, který Uprku navštívil v roce 1902 v jeho ateliéru v Hroznové Lhotě v doprovodu Alfonse Muchy. Jeden z největších světových sochařů 19. století byl Slováckem unešen a velký dojem na něj udělala barevnost a dekorativnost tradičního slováckého života, který přirovnával k helénskému Řecku.

PROHLÍDKA S KOMENTÁŘEM

Stejně emoce můžeme díky Uprkovým obrazům prožívat i my. Navíc každou poslední sobotu v měsíci se v galerii koná od 14 hodin zdarma komentovaná prohlídka za účasti kurátora expozice Petra Vašáta. Skupinové zájezdy si mohou domluvit komentované prohlídky předem. Galerie také dává dvakrát ročně prostor i dalším umělcům, kteří se mohou prezentovat po boku slováckého velikána, jenž se svým umem prosadil i v Paříži.

Galerie Joži Uprky

Masarykovo náměstí 21, Uherské Hradiště
Otevřeno: pondělí až sobota od 10 do 17 hodin
www.jozauprka.cz

Komentovaná prohlídka, foto: Galerie Joži Uprky

Foto: Titique café a m-ARK

Titique café

Dříve zde Joža Uprka tvořil, dnes si tu můžete posedět v příjemném Titique café

s atmosférou francouzských šansonů. V domě v Nádražní ulici 27 Uprka přebýval v době, když vytvářel impozantní nástěnné malby v obřadní síni nedaleké radnice a dnes tohle období připomíná pamětní deska na fasádě. Uvnitř na vás čeká útulná kavárna s mottem *Pečeme jako doma*. Patří cukrářce Marcelce Ingrové, která si zakládá na výrobě vlastních dezertů z kvalitních surovin a podle osvědčených receptů.

Titique café, Nádražní 27, Uherské Hradiště, www.titique.cz

Cukrárna Aida La Dolce Vita

Za dobrou kávou a chutnými zákusky nemusíte daleko, v sousedství Galerie Joži Uprky funguje oblíbená cukrárna Aida La Dolce Vita s velkým výběrem dezertů od čokoládových, přes ovocné až po cheesecake. Kdybyste si přesto nevybrali, nalákají vás na palačinky nebo výbornou zmrzlinu.

Cukrárna Aida La Dolce Vita
Nádražní 30, Uherské Hradiště

Foto: Cukrárna Aida La Dolce Vita